

Biomassahubs, een nieuwe hype of effectieve versnellers van de bio-economie?

Binnen de bio-economie zoeken we naar duurzame alternatieven voor fossiele grondstoffen. Die alternatieven zijn talrijk en worden gevonden in agro-stromen of natuurbeheer. De plantaardige of dierlijke stromen die bij de biomassahubs verzameld worden, mogen dan wel sterk van elkaar verschillen, maar wat hebben ze gemeen? En wat kunnen de hubs over de sectoren heen van elkaar leren? De **B2BE Facilitator** bracht enkele grote spelers en regelgevende instanties in Vlaanderen rond de tafel en ging samen met hen op zoek naar hun raakpunten.

"Het is ongelofelijk belangrijk om mensen uit verschillende sectoren te connecteren. Ook al werken ze met de meest uiteenlopende biomassastromen, de uitdagingen waar ze mee te maken krijgen, zijn vaak dezelfde. Denk maar aan de logistieke uitdagingen, de ingewikkelde wetgeving, het vinden van een afzetmarkt... Raakpunten identificeren motiveert de actoren en leidt tot nieuwe inzichten." - Jasmine Versyck, Business developer, B2BE Facilitator

Biomassa-huh?

Maar wat is een biomassahub nu eigenlijk? Een biomassahub is een locatie waar geografisch verspreide biomassastromen verzameld worden en later weer vertrekken, na het - al dan niet - uitvoeren van enkele eerste bewerkingen- of stabilisatiestappen.

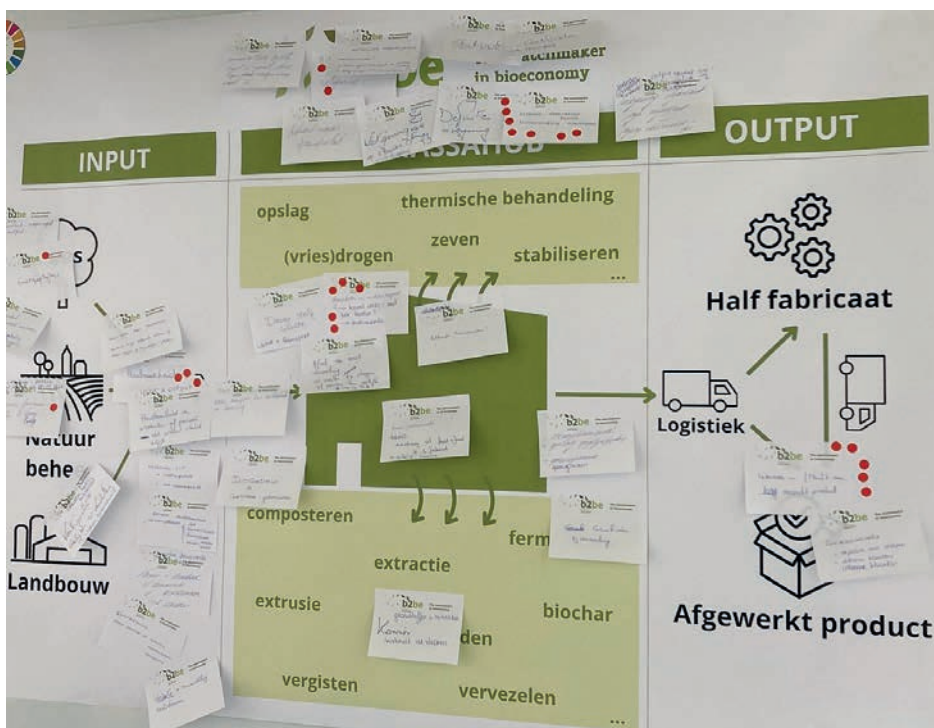
Misschien denk je dan in de eerste plaats aan een afvalintercommunale zoals ILvA, die huishoudelijk afval ophaalt en recyclageparken beheert. Maar er zijn ook minder voor de hand liggende voorbeelden van biomassahubs. Zoals diervoederproducenten Trotec en Duynie Feed die verschillende, vooral plantaardige biomassastromen, verzamelen en verwerken tot diervoeder. Of professioneel groenbeheerder A.W.B. Schots die veel vezelrijk materiaal, zoals gras of hout, verzamelt uit het onderhoud van berm- en parken. Ook inzamelaar van organische reststromen

Orinso en groenten- en fruitveiling Belorta zijn stuk voor stuk voorbeelden van bloeiende biomassahubs binnen de meest diverse sectoren.

Hoe kunnen biomassahubs de bio-economie boosten?

Waarom is het zo belangrijk om bestaande biomassahubs verder uit te bouwen en nieuwe hubs op te zetten? Het antwoord is eenvoudig: om de uitbouw van de bio-economie verder te stimuleren. Landbouwers, maar ook natuurbeheerders en verwerkende industrie houden na de oogst of na het afronden van het productieproces bepaalde rest-, of nevenstromen over. Het zelf opslaan, stabiliseren en verwerken kost vaak teveel tijd, energie en geld. Zeker als het over kleine en niet constante volumes gaat. "Nauwere samenwerkingen tussen natuurbeheerders en landbouwers die vaak over gelijkaardige stromen beschikken, zouden in de toekomst meer afzetmogelijkheden kunnen creëren", gelooft Bart Rooms, algemeen directeur bij ILvA. De huidige versnipperde beschikbaarheid zorgt ervoor dat de biomassa vandaag nog te weinig of te laagwaardig gevaloriseerd wordt. Het opzetten van nieuwe of het verder uitbouwen van bestaande biomassahubs zou hier soelaas kunnen bieden.

Bij de Openbare Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) zijn ze ook gewonnen voor de uitbouw van biomassahubs. Ze ondersteunt dit concept al sinds 2015 in haar beleid. OVAM timmert hard aan een digitaal platform - het symbioseplatform - dat vraag en aanbod van lo-

kale biomassa beter op elkaar afstemt. Een zeer welkome tool volgens Roeland Schots van A.W.B. Schots, "want biomassa die 2 tot 3 weken ligt te wachten door trage logistieke processen, verliest snel aan kwaliteit." In een ideaal scenario wordt biomassa uit groenbeheer binnen de 12 tot 24u verwerkt. Lokale partners vinden is dus een eerste stap.

Verschillende stromen, dezelfde uitdagingen

Uit een eerste peiling bij enkele grote spelers, blijkt dat biomassahubs over de verschillende sectoren staan voor dezelfde uitdagingen staan. Enkele van de meest genoemde voorbeelden: logistieke vraagstukken, onzekere afzet, wisselende aanvoer en kwaliteit van de biomassa, onduidelijke wetgeving, een negatieve perceptie over rest- en nevenstromen...

Zo staat Orinso 24/7 paraat. De vergistingsinstallaties waarmee ze samenwerken, hebben continu voeding nodig, maar het aanbod matcht niet altijd de vraag. Charlotte Van Rumst - Orinso: "De aanvoer is onderhevig aan natuurfenomenen zoals droogte of aanhoudende regen die de landbouwers kunnen verhinderen om te oogsten of op het veld te gaan." Ook Wim Hubrechts van Belorta herkent zich direct in dit probleem: "De op de veiling onverkochte groenten en fruit zijn vaak nog voor menselijke consumptie geschikt, maar de overschotten zijn erg variabel in samenstelling, tijd en ruimte en dat creëert een grote onvoorspelbaarheid." Ann De Craene van het Verbond voor Belgische Tuinbouwcoöperaties (VBT) bevestigt dat de variabiliteit van niet verkochte producten een grote uitdaging creëert voor alle Belgische producentencoöperaties in de sector groenten en fruit.

Joris Dewinter - Trotec wijst dan weer op een andere uitdaging, namelijk de onstabiele energieprijzen: "Om biomassa circulair te hergebruiken, zodat de interessante moleculen behouden blijven, is er -net zoals bij het drogen van granen en andere grondstoffen - energie nodig." "Mochten we in de toekomst restwarmte uit de industrie kunnen gebruiken om nieuwe grondstoffen te drogen, kunnen we écht van een win-win spreken", voegt duurzaamheidsstrateg Derk Van Manen - Duynie Feed eraan toe.

Ook de complexe wetgeving in Vlaanderen en bij uitbreiding België, biedt voer voor discussie. Ons wetgevend kader is bijzonder ingewikkeld doordat biomassastromen enorm divers zijn en beslissingen op verschillende beleidsniveaus genomen worden. Bovendien is het vaak strenger dan in onze buurlanden. Veel bedrijven zien dan ook het bos door de

bomen niet meer en dat is jammer, want zo loopt Vlaanderen interessante innovaties mis.

Wie wil innoveren, moet vaak zijn vergunningen laten aanpassen, maar zoals Roeland Schots van A.W.B. Schots terecht opmerkt: "Bij de start van een innovatieproces ken je nog niet altijd de exacte eigenschappen van het resultaat. Toch moet je die kenmerken bij de aanvraag van een vergunning al kunnen voorleggen."

Daarnaast blijkt een grondstoffenverklaring aanvragen voor veel bedrijven een drempel. OVAM werkt hard aan de verwerking van de vele aanvragen, maar dat kan niet voorkomen dat er in bepaalde gevallen een behoorlijke wachttijd optreedt die het bedrijven onmogelijk maakt snel te schakelen. Wanneer je materiaal niet als bodemverbeteraar of meststof wordt gebruikt, kan je als bedrijf wel aan de slag met een zelfbeoordeling voor de einde afvalstatus.

Afval of grondstof? - Welke rol speelt het beleid in onze perceptie?

Perceptie speelt een belangrijke rol binnen dit verhaal. Spreken we over afval of over een grondstof? Wat het ene bedrijf als afval bestempelt, kan een nuttige grondstof zijn voor het andere bedrijf. Het beleid kan een grote rol spelen in het sensibiliseren van mensen. Nieuwsgierigheid creëren rond rest- of nevenstromen is gemakkelijker dan een

oplossing zoeken voor het gigantische 'afvalprobleem' waar we als maatschappij voorstaan. Bedrijven stimuleren om het meest hoogwaardige doel te kiezen, is ook een taak van de overheid en daarbij kan de ladder van Lansink en het belang van een zo hoogwaardig mogelijke valorisatie zeker helpen.

Hoe het in de toekomst beter kan?

Knelpunten identificeren is een eerste stap, maar "als matchmaker in de bio-economie willen we verdergaan. We willen samen met de betrokken actoren over de sector heen oplossingen bedenken en nieuwe spelers inspireren", besluit Versyck van de B2BE Facilitator.

Enkele mogelijke denkpistes die tot nu toe duidelijk naar voren kwamen zijn: kijken naar de burens vooraleer we de wetgeving aanpassen om te vermijden dat we onszelf uit de markt concurreren, het invoeren van tijdelijke regelluwe zones voor bedrijven die de ambitie hebben te innoveren, het sensibiliseren van zowel bedrijven als gewone burgers, het verzamelen van meer data over de verschillende beschikbare biomassastromen in Vlaanderen...

Er is nog veel ruimte voor verbetering, maar het blijven inzetten op sectoroverschrijdende ontmoetingen en het samenbrengen van mensen met uiteenlopende achtergrond en expertise werkt!

Over de B2BE Facilitator:

De B2BE Facilitator brengt ondernemers uit de land- en tuinbouw, mariene sector en voedingsindustrie samen met industriële partners rond groene innovaties in de fossielvrije 'bio-economie'. Ben je op zoek naar nieuwe afzetkanalen voor je reststromen of andere biomassa? Zoek je lokale grondstoffen of technologische oplossingen voor biogebaseerde producten met minimale klimaatimpact? Neem dan snel contact op met Hannavanrenterghem@b2be-facilitator.be